

TEBLİĞ

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

**KIYMETLİ MADEN VE TAŞ ANALİZİNDE YETKİ VERİLECEK AYAR
EVLERİNİN STANDARTLARI, SEÇİMİ VE DENETİM
ESASLARININ BELİRLENMESİNE
İLİŞKİN TEBLİĞ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı; kıymetli maden ve taş analizinde yetki verilecek özel ayar evlerine ilişkin standartları ve denetim esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ; kıymetli maden ve taşlara ayar raporu düzenleyecek özel ayar evlerinin yetkilendirilmesi, kuruluş, şube açma, faaliyet, yükümlülük ve yapacakları işlemlere dair usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ; 8/6/1984 tarihli ve 234 sayılı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci ve 8 inci maddeleri ile 7/8/1989 tarihli ve 89/14391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar hükümlerine dayanır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğin uygulanmasında;

- a) Ayar evi: Genel Müdürlük tarafından işlenmiş veya işlenmemiş kıymetli maden ve taşları analiz etmeye, nitelikleri ile ayarını belirlemeye ve ayar raporu düzenlemeye yetkilendirilmiş gerçek ya da tüzel kişiyi,
 - b) Ayar evi yetki belgesi: Bu maddede tanımlanan işlemlerin yapılabilmesi için Genel Müdürlükçe verilen yetkiyi gösteren belgeyi,
 - c) Ayar raporu: Yetki verilmiş ayar evleri tarafından işlenmiş veya işlenmemiş kıymetli maden ve taşların analiz sonucuna göre düzenlenen ve kıymetli maden ya da taşın ayarını gösteren raporu,
 - ç) Genel Müdürlük: Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünü,
 - d) Heyet: Genel Müdürlük tarafından ayar evlerinin incelenmesi için görevlendirilecek heyeti,
 - e) İşlenmiş kıymetli maden: Gerek bir işçilik uygulanarak, ziynet veya süs eşyası haline dönüştürülmüş, gerek içine ilave madde katılarak veya katılmaksızın alım satım yapılan altın, gümüş, paladyum ve platini,
 - f) İşlenmemiş kıymetli maden: İşlenmemiş barlar veya külçeler halindeki altın, platin ve paladyum ile külçe, bar veya granül halindeki gümüşü,
 - g) Kıymetli taşlar: Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda tanımı yapılan kıymetli taşları, (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebrecet ve inci)
 - ğ) Kıymetli taş eksperti: Üniversitelerin gemoloji bölümlerinden mezun ya da Uluslararası Elmas Konseyi (IDC) standartlarında kıymetli taş uzmanlık eğitimi almış kişiyi,
 - h) Laborant: Kimya meslek liseleri, laborant meslek liseleri veya laborantlık mesleği için gerekli olan eğitimi veren diğer iki yıllık yüksek okul mezunu kişiyi,
 - ı) Teknik personel: Kıymetli maden ayar evlerinde laborant, kıymetli taş ayar evlerinde taş eksperini,
 - i) Teknik sorumlu: Malzeme mühendisi, metalürji mühendisi, kimya mühendisi, mücevherat mühendisi, kimyager veya kıymetli taş eksperti unvanına sahip kişiyi,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Faaliyet Konusu

Faaliyet konusu

MADDE 5 – (1) Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş ayar evlerinin faaliyet konusu, 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde, kıymetli madenler ve taşlar ile bunlardan mamul eşyaların içerdiği kıymetli maden ve taşların analizini yaparak ayarını belirlemek ve yapılan analiz sonuçlarını içeren ayar raporunu düzenlemektir.

Ayar evi yetki belgesi

MADDE 6 – (1) Ayar evi faaliyetinde bulunulabilmesi için Genel Müdürlükten ayar evi yetki belgesi alınması şarttır.

(2) Ayar evi yetki belgesi başvurusu, talep yazı ile birlikte ilgili ticaret sicili müdürlüğü tarafından düzenlenen ticaret sicili tasdiknamesi, meslek odası kaydı, vergi kaydı, teknik personele ait SGK kaydı ve mezuniyet bilgileri ile temsil ve ilzama yetkili kişi ya da kişilerin adli sicil kaydına ilişkin yazılı beyanların sunulması suretiyle Genel Müdürlüğe yapılır.

(3) Başvuru belgeleri üzerinden ön inceleme yapılır. Ayar evinin yeterlik kriterlerini taşıyıp taşımadığı hususları görevlendirilen heyet tarafından yerinde incelenir. Kıymetli maden analizi gerçekleştirmek üzere ayar evi yetki belgesi alma talebinde bulunan ayar evlerinin Genel Müdürlük tarafından ayarı bilinen kıymetli maden numuneleri kullanılarak yaptırılan analizde başarılı olup olmadığı değerlendirilir.

(4) Heyet, değerlendirmesini tamamladıktan sonra raporunu Genel Müdürlük Makamına sunar. Genel Müdürlük Makamının onayını takiben ayar evi yetki belgesi düzenlenir.

(5) Yapılan incelemede yeterlik kriterlerini karşılayamayan veya yaptığı örnek analizde başarısız olanların talepleri reddedilir. Ayar evi yetki belgesi talebi ret edilenler 3 ay geçmedikçe yeniden müracaatta bulunamazlar.

(6) Ayar evleri kıymetli maden ve taşlar için birlikte ya da ayrı ayrı yetkilendirilebilir.

(7) Yetki verilen ayar evi Gümrükler Genel Müdürlüğüne bildirilir. Ayrıca, Genel Müdürlüğün internet sitesinde; yetki verilen ayar evi listesi, yetki durumuna göre yayımlanır.

Ayar evi yetki belgesinin geçerlilik süresi ve vize işlemleri

MADDE 7 – (1) Genel Müdürlük tarafından verilen ayar evi yetki belgesi iki yıl süre ile geçerlidir. Bu süre sonunda talep edilmesi ve yeterlik kriterlerini taşıdığı tespit edilmesi kaydıyla ayar evi yetki belgesi vize edilir.

(2) Ayar evi yetki belgesi bulunmayanlar, vize edilmeyen veya iptal edilenler ayar evi faaliyetinde bulunamazlar.

(3) Şube açma, ayar evi devri ve unvan değişikliği talepleri izne tabidir. Şube açma, ayar evi devri ve unvan değişikliğine ilişkin talepler, ayar evi yetki belgesi başvurusu gibi değerlendirilerek Genel Müdürlük tarafından sonuçlandırılır.

(4) Ayar evindeki teknik personel değişikliği ve tesis yeri değişikliği gibi hususlar 15 iş günü içerisinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ayar Evi Yeterlik Kriterleri

Ayar evi yeterlik kriterleri

MADDE 8 – (1) Genel Müdürlükçe yetki verilecek ayar evleri; tesis yeri ve alanı, tesis bölümleri, laboratuvar ve teknik personel ile güvenlik gibi fiziki ve teknik yeterlik kriterlerini sağlar.

Fiziki yeterlik

MADDE 9 – (1) Tesis yeri ve alanı, aynı zemin üzerinde bölümlendirilebilecek ve tesis bölümlerine yetecek büyüklükte kapalı alana sahip olmalıdır.

(2) Tesis bölümleri, bu maddede belirtilen asgari donanımı barındıracak yeterli alana sahip bir laboratuvar, müşteri ilişkilerinin yürütüleceği, telefon, faks ve bilgisayar gibi iletişim araçlarının yer aldığı, mal giriş ve çıkışının bilgisayar ortamında yapıldığı ve izlendiği irtibat ofisi ile kıymetli maden ve taşların muhafaza edildiği, yanmaz kasanın bulunduğu bölümden oluşur.

(3) Ayar evi; gerekli her türlü fiziki ve kaydi güvenlik önlemlerini alır. Bu güvenlik önlemleri; personel, kamera kayıt sistemi, müşterek muhafaza gibi zorunlu güvenlik unsurları ile desteklenmelidir.

Teknik yeterlik

MADDE 10 – (1) Kıymetli maden ayar evi laboratuvarı aşağıda belirtilen asgari donanımı sağlamalıdır:

- Çeker ocak,
- Kupelasyon fırını,
- Mücevheratçı haddesi,
- Hassas terazi (minimum 4 haneli 1/10.000),
- Sabit sütunlu matkap,
- Kaynatma sistemi (Platin - cam esaslı),
- Magnezyum oksit potalar,
- Bomometre (Asit yoğunluk ölçer),
- Kuyumcu avadanlığı (çekiç, örs, maşa, temizleme fırçası vb.).

(2) Kıymetli taş ayar evi laboratuvarı aşağıda belirtilen asgari donanımı sağlamalıdır:

- Gemoloji mikroskobu,
- Masa aydınlatması (6500 °K gün ışığı),
- Hassas terazi (minimum 4 haneli 1/10.000),
- Optik kusurları düzeltilmiş triplet mercekli lup,
- Hassas kumpas,
- FT-IR spektrometri (drift ve yüzey yansıtmalı),

- f) Kesim tespit cihazı,
- g) Otomatik taş sayma makinesi,
- ğ) Renk, floresan, berraklık taş referans serileri,
- h) Refraktometre,
- ı) Yoğunluk ölçme sistemi,
- i) Dikroskop,
- j) Poloriskop,
- k) Isıl elektronik test cihazı.

(3) Ayar evleri bir teknik sorumlu ve yeteri sayıda teknik personel bulundurmak zorundadır. Kıymetli maden ayar evi laboratuvarı, bir teknik sorumlu ile laborantdan oluşur. Kıymetli taş laboratuvarında taş analizinin yapılabilmesi için en az iki eksperin bulunması zorunludur. Ayrıca her ayar evinde en az lise mezunu bir idari personel bulunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uygulama Yöntemi ve Ayar Standardı

Uygulama yöntemi

MADDE 11 – (1) Altın ayar tespitinde TS EN ISO 11426 standardına göre kupelasyon yöntemi, gümüş ayar tespitinde TS ISO 13756 standardına göre volumetrik titrasyon yöntemi, platin ayar tespitinde TS EN ISO 11210 standardına göre çöktürme (gravimetrik) yöntemi ve paladyum ayar tespitinde TS EN ISO 11490 standardına göre çöktürme (gravimetrik) yöntemi kullanılır. BS EN ISO 3497:2001 standardına göre X-Ray spektrometrik metot yöntemi sadece sınırlı sayıda ya da özel olarak üretilen kıymetli madenden mamul ziynet eşyalarının analizinde kullanılabilir.

(2) Kıymetli maden ve bunlardan mamul eşyalardan; tarafların şahitliğinde örnekleme sistemi ile eşyanın cins ve niteliğine göre en az iki numune alınır ve ikinci numune; şahit numune olarak mühürlü torba içinde muhafaza edilir. Benzer özelliklerine göre gruplandırılabilen kıymetli taşlar için TS ISO 2859-1 veya TS ISO 2859-10 standardına göre numune alınır.

(3) Alınan numuneler bu Tebliğde belirtilen yöntemlerle analiz edilir.

(4) Kıymetli maden ve taşların analizi sonucu ayar raporu düzenlenir.

(5) Ayar raporunda kıymetli madenin cinsi ve ayarı, kıymetli taşlar için ise taşın türü, boy ve elek aralığı (karat veya ağırlık, yaklaşık adet, berraklık, renk ve/veya renk doyumluğu, kesim niteliği), doğal/sentetik ve iyileştirme işlemi olup olmadığı, varsa notlar/yorumlar bulunur.

(6) Ayar evleri tarafından alınan numunelerin yapılan analizleri neticesinde, numunelerin ayarlarına ilişkin rapora itiraz edilmesi halinde, söz konusu numuneler bir başka ayar evinde analize tabi tutulur. Burada yapılan analiz sonucunda da numunenin ayarına ilişkin itiraz veya ihtilaf olması halinde ise nihai analiz ve ayar belirleme işlemi Genel Müdürlükçe yapılır veya yaptırılır. Genel Müdürlükçe tespit edilen ayar nihai olup bu rapora itiraz edilemez.

(7) Numune alındıktan sonra ilgisine teslim edilmemiş, muhafaza altına alınmış kıymetli maden ya da taş ile bunlardan mamul eşya, ayar raporu, varsa korne talep sahibine verilir.

(8) Kıymetli maden, taş veya bunlardan mamul eşyaların ayar evine gelişi, numune alınması, ilgisine geri verilmesi süreçlerinin tamamının; müşterek muhafaza ile gerçekleştirilmesi ve söz konusu eşyaların sigorta ettirilmesi esastır. Aksi durumda doğacak sorumluluk ilgili ayar evine aittir.

Kıymetli maden ayar standartları ve tolerans

MADDE 12 – (1) Kıymetli madenler, kıymetli maden alaşımları ve bunlardan imal edilen ziynet eşyalarının ayar analizinde, dikkate alınacak kıymetli maden saflık değeri; milyem cinsinden hesaplanır. Değerler binde olarak gösterilir ve eksi toleransa izin verilmez.

(2) Altın alaşımları için saflık standardı ve kısa gösterimi aşağıdaki gibidir. Burada ayar ve karşılık gelen milyem değerleri esas olup, ara değerler için; ayara veya milyeme karşılık gelen değer hesaplanarak bulunur. Ayara karşılık gelen milyem değeri; tam sayı olmadığı durumda virgülden sonraki değer üst tam sayıya yuvarlanarak kullanılır.

<u>Saflık Standardı (% en az)</u>	<u>Kısa Gösterilişi; Ayar (Karat)</u>
333	A (K) 8
375	A (K) 9
416	A (K) 10
583	A (K) 14
750	A (K) 18
875	A (K) 21
916	A (K) 22

(3) Altın ziynet eşyasının kaynak madeni ihtiva etmesi durumunda en çok ± 2 milyemlik (2/1000) bir toleransa izin verilir. 24 ayar dışındakiler için eksi toleransa müsaade edilmez.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kıymetli Maden ve Taş Ayar Raporu İzleme Sistemi

Sistemin kurulması

MADDE 13 – (1) İlgili birimler ve özel ayar evleri arasında bilgi girişini ve takibini sağlayacak şekilde Genel Müdürlük tarafından Kıymetli Maden ve Taş Ayar Raporu İzleme Sistemi kurulur.

(2) Genel Müdürlük, özel ayar evlerine yeterli miktarda kullanıcı için sisteme erişim yetkisi verir.

(3) Sistemin kullanımı ve işletimine ilişkin usul ve esaslar Genel Müdürlükçe belirlenir.

Kod numarası verilmesi

MADDE 14 – (1) Özel ayar evlerine; düzenleyecekleri ayar raporlarında kullanmak üzere, her özel ayar evi için farklı olmak kaydıyla bir kod numarası ile sisteme girebilmeleri için kullanıcı adı ve şifresi verilir.

(2) Özel ayar evleri düzenlenen her bir ayar raporunu sisteme kaydeder.

(3) Sisteme kaydedilen ayar raporlarından özel ayar evleri sorumludur.

Ayar raporunun sistem üzerinden doğrulanması

MADDE 15 – (1) İlgili birimler, özel ayar evleri tarafından düzenlenen ayar raporlarını raporda belirtilen ayar evi kodu ve ayar raporu numarasını kullanarak sistem üzerinden kontrol edebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Ayar Evlerinin Denetimi ve Yaptırım Usulleri

Denetim

MADDE 16 – (1) Ayar evlerinin yeterlik kıstaslarını taşımaya devam edip etmediği hususu; Genel Müdürlükçe her zaman denetlenebilir. Bu denetimlerde Darphane laboratuvarında analiz edilen ve raporlanan en az bir örnek, test ettirilerek karşılaştırılır. Denetimlerde Darphane laboratuvarı ölçüleri ve standartları esas alınır.

(2) Ayar evlerinin yeterlik kıstaslarına ilişkin bu denetimler her vize döneminde en az bir kez yapılır.

(3) Denetim sonuçları bir denetim raporunda belirtilir.

(4) Ayar evlerinin çalışmaları ve ayar raporları, talep edilmesi veya ihtiyaç duyulması halinde Genel Müdürlük tarafından denetlenir.

Yetki belgesinin iptal edilmesi

MADDE 17 – (1) Bu Tebliğde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmediği tespit edilen ayar evi uyarılır ve söz konusu eksikliği gidermesi için ayar evine 30 iş günü süre tanınır. Bu süre içerisinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen ya da aynı vize dönemi içerisinde dört kez bu Tebliğde belirtilen yükümlülükleri uymadığı saptanan ayar evlerinin faaliyet izni başka bir uyarıya gerek olmaksızın iptal edilir.

(2) Gerçeğe aykırı rapor düzenlediği tespit edilen ayar evlerinin yetki belgesi iptal edilir ve ilgililer hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(3) Ayar evi yetki belgesi iptal edilen ayar evleri Genel Müdürlük internet sitesinde yayımlanır ve ilgili birimlere bildirilir.

Bilgi ve belge isteme

MADDE 18 – (1) Genel Müdürlük; bu Tebliğde öngörülen haller dışında kalan özel durumları inceleyip sonuçlandırmaya ve ayar evlerinden gerekli gördüğü her türlü bilgi ve belgeyi istemeye ve örneğini almaya yetkilidir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 19 – (1) 20/6/2007 tarihli ve 26558 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kıymetli Maden ve Taş Analizinde Yetki Verilecek Ayar Evlerinin Standartları, Seçimi ve Denetim Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

Standartlara uygunluk

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girmesini müteakip en geç bir yıl içinde daha önce yetki belgesi verilmiş bulunan ayar evleri, yeni standartlara kendilerini uyumlu hale getirmekle yükümlüdür. Bu süre içinde gerekli düzenlemeleri yapmayan ayar evlerinin yetki belgeleri süre sonunda geçersiz hale gelir.

Sistem kurulumu

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Kıymetli Maden ve Taş Ayar Raporu İzleme Sistemi, ilgili birimler ve özel ayar evleri arasında bilgi girişini ve takibini sağlayacak şekilde bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Genel Müdürlük tarafından oluşturulur.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

